

Aan
de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschappen
p/a de algemene rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

Onderwerp
ontwerp-Selectielijst archiefbescheiden
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

Mijnheer de Staatssecretaris,

1. Bij uw hiernaast vermelde brief zond u de Raad voor Cultuur om advies de ontwerp-Selectielijst archiefbescheiden voor het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).
Deze adviesaanvraag is door de Raad ter voorbereiding van dat advies in handen gesteld van de Uitvoeringscommissie Archieven. Het preadvies van deze commissie is door de Raad onverkort overgenomen.
2. *Samenvatting van dit advies*
De Raad heeft genoemde ontwerp-lijsten in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen - deze worden in de §§3 en 4 nader uitgewerkt - hieromtrent zijn:
 - a. Procedureel
Bij de voorbereiding van de ontwerp-lijst zijn alle vereiste procedurele fasen doorlopen.
Over de inhoudelijke aspecten van deze procedure wordt afdoende inzicht gegeven. Dit geldt in het bijzonder de verantwoording van hoe de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde criteria zijn gehanteerd. Wel plaatst de Raad een kanttekening bij een specifiek aspect (§ 3).
 - b. Inhoudelijk
 1. De Raad stemt in met het voorgestelde karakter en de reikwijdte van het ontwerp. Wel bepleit hij correctie van de ten onrechte gewekte suggestie, dat een basiselectiedocument het wettelijk voorgeschreven instrument zou zijn voor de selectie van rijks- en provinciale archieven (§4.1).
 2. De selectiedoelstelling en -criteria zijn op de inmiddels gebruikelijke wijze gehanteerd. Op zich geven deze geen aanleiding tot commentaar. Wel adviseert de Raad nadere toepassing van het criterium betreffende bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten (§4.2.1 en 4.2.2.);
 3. Voor wat betreft de specifieke categorie archiefbescheiden 'onderzoeksgegevens' bepleit de Raad in het algemeen de bewaring van 'resultaten van onderzoek'. Voor de onderhavige

Datum

10 SEP. 1997

Uw kenmerk

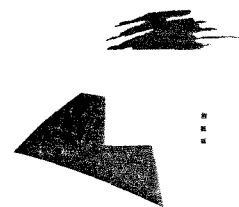
nr. 97.329RWS/EIB

Uw brief van

23 mei 1997

Ons kenmerk

arc-97.6849/1

- lijst dient dit aspect nader te worden onderzocht (§4.2.3.);
4. De wijze, waarop in algemene zin de waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen heeft plaatsgehad, geeft de Raad op zich geen aanleiding tot commentaar. Wel bepleit hij in specifieke zin een nadere waardering van het belang van het historisch onderzoek (§4.3.).

In aansluiting op deze algemene bevindingen en aanbevelingen bespreekt de Raad enkele afzonderlijke categorieën uit de ontwerp-lijst (§5). In de afsluitende §6 adviseert hij om na verwerking van zijn aanbevelingen over te gaan tot de vaststelling van de onderhavige ontwerp-selectielijst archiefbescheiden.

Pagina

2

Ons kenmerk

arc-97.6849/1

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

3.1 Voor wat betreft de *procedurele aspecten* zij in de eerste plaats gememoreerd, dat de ontwerp-lijst als basiselectiedocument tot stand is gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)overheid, de zgn. PIVOT-methode. Aan dat ontwerp is een *institutioneel onderzoek* vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in de publikatie 'En morgen gezond weer op. Een institutioneel onderzoek naar het takenpakket en de handelingen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne, 1940 - 1990' (PIVOT-rapport nr. 41, 's-Gravenhage 1996). Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het overleg ter voorbereiding van de onderhavige ontwerp-selectielijst, het zgn. driehoeksoverleg (zoals voorgeschreven krachtens het bepaalde in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995), alsmede een exemplaar van het tijdens de openbare terinzagelegging van de ontwerp-lijst naar aanleiding daarvan ingebrachte externe commentaar. Deze stukken zijn door de Raad bij zijn beoordeling van het ontwerp betrokken.

3.2. Op grond van de in de vorige paragraaf genoemde stukken komt de Raad tot de slotsom, dat de voorbereiding van de ontwerp-lijst alle vereiste procedurele stappen heeft doorlopen. In het bijzonder moet daarbij worden gememoreerd, dat uit het verslag van het driehoeksoverleg is gebleken, dat aan dat overleg is deelgenomen door tenminste de daartoe in het eerste lid van artikel 3 van het Archiefbesluit 1995 bedoelde personen.

Met instemming heeft de Raad er kennis van genomen, dat de kring van de bij de totstandkoming betrokkenen afgestemd is geweest op de in de onderhavige lijst "opgenomen" actoren.

Voorts is de Raad van oordeel, dat in dit verslag op een adequate manier inzicht wordt gegeven in de inhoudelijke aspecten met betrekking tot de wordingsgeschiedenis van het ontwerp. Dit geldt in het bijzonder de aandacht, die wordt besteed aan de verantwoording van, aan de

voorgestelde keuzen omtrent de bewaring of vernietiging van archiefbescheiden ten grondslag liggende, algemene en specifieke overwegingen.

- 3.3. Voor wat betreft de in Hoofdstuk 4 van het verslag van het driehoeksoverleg vermelde uitgangspunten bij de waardering van 'het belang van de archiefbescheiden voor de administratie en voor de recht- en bewijszoekenden' meent de Raad de navolgende kanttekening te moeten plaatsen.

Deze genoemde belangen zijn, aldus dit verslag, *geen* (cursivering RvC) belangen die relevant zijn voor de vraag of archiefbescheiden zouden moeten worden overgebracht naar de rijksarchiefdienst, maar houden verband met bedrijfsfuncties en verantwoordingsfuncties van het overheidsorgaan.

Hoewel dit uitgangspunt *in essentie niet onjuist is*, merkt de Raad op, dat aldus wel een erg strikte scheiding tussen enerzijds deze belangen en anderzijds het belang voor het historisch onderzoek wordt gemaakt. Immers, niet behoeft te worden uitgesloten, dat in concrete gevallen de waardering van een van de eerste twee bedoelde belangen (mede) bepalend is voor de blijvende bewaring van archiefbescheiden. Dit blijkt overigens ook uit het onderhavige verslag zelf, nl. daar waar is vermeld, dat vooral het administratieve belang van sommige categorieën bescheiden aanleiding is geweest voor de keuze om deze voor bewaring te bestemmen dan wel omtrent hun definitieve bestemming (bewaren of vernietigen) alsnog een extra beoordelingsprocedure bij de bewerking van deze archiefbescheiden in te voeren (zie hierover ook hierna § 4.2.).

Pagina
3
Oms kenmerk
arc-97.6849/1

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

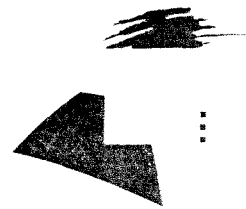
Mede op grond van zijn, in de voorafgaande paragrafen vermelde, bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de *inhoudelijke aspecten* van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op het karakter en de reikwijdte van de ontwerp-lijst (§4.1.), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§4.2.) alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§4.3.).

4.1. *Het karakter en de reikwijdte van de ontwerp-lijst*

Deze aspecten acht de Raad voldoende in de ontwerp-lijst en de daarbij overgelegde stukken uitgewerkt. Tussen de in het ontwerp opgenomen actoren bestaat genoeg inhoudelijke samenhang om de beoogde lijst in die context daarop van toepassing te laten zijn.

Wel heeft hij zich in drieërlei opzicht verbaasd over de opmerking in § 11. (Inleiding) van de Toelichting op het ontwerp, dat "het Basis Selectie Document (BSD) (...) het wettelijk voorgeschreven instrument (is) voor de selectie van rijks- en provinciale archieven en geldt als de selectielijst zoals bedoeld in artikel 5 van het Archiefbesluit 1995":

- De aanduiding "wettelijk voorgeschreven instrument" strookt niet met hetgeen omtrent de formele aard, inhoud en opzet van

- selectielijsten in het Archiefbesluit is bepaald. In dit verband zij ook verwezen naar hetgeen daaromtrent in de Nota van Toelichting, in het bijzonder bij artikel 5 van dat besluit, is toegelicht;
- Voor zover de Raad bekend, worden BSD's op dit moment alleen ontwikkeld voor de selectie van archiefbescheiden van de rijksorganen;
- De referentie aan artikel 5 van het Archiefbesluit 1995 - slechts één der bepalingen in dit besluit waarin nadere voorschriften omtrent de wording van selectielijsten worden gegeven - kan beter worden gewijzigd in een verwijzing naar artikel 5 van de Archiefwet 1995, dat de wettelijke grondslag is van de desbetreffende bepalingen in het Archiefbesluit.

Pagina

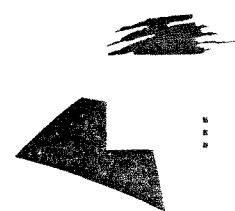
4

Ons kenmerk

arc-97.6849/1

4.2. *Toepassing van de selectiedoelstelling en -criteria*

- 4.2.1. De Raad is tot zijn tevredenheid gebleken, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie, waarbij ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur. Voor wat betreft de aan die doelstelling gerelateerde selectiecriteria stelt de Raad vast, dat dit de standaardcriteria zijn, zoals deze sedert 1994 in het kader van PIVOT-projecten worden gehanteerd. Bijzondere, meer op de gegeven situatie toegesneden, selectiecriteria zijn kennelijk niet geformuleerd. Op dit moment gaat de Raad niet in op de in concreto gehanteerde criteria. In het kader van uw recente adviesaanvraag (uw brief van 25 juni 1997, nr. 97454\FCJK) betreffende de herziening van deze criteria zal hij, voor zover dan nog nodig, daar op terugkomen.
- 4.2.2. Voor wat betreft de situationele toepassing van die criteria beperkt hij zich daarom tot het plaatsen van op- en aanmerkingen bij een aantal concrete categorieën uit de ontwerp-lijst. Korthedshalve zij verwezen naar § 5. Met betrekking tot criterium 9 ("Uitvoerende handelingen die direct zijn gerelateerd aan en/of direct voortvloeien uit voor Nederland bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten") vraagt hij zich niettemin in algemene zin af of dit criterium wel in voldoende mate toepassing heeft gevonden. In het bijzonder geldt dit de bijzondere tijdsomstandigheden gedurende WOII. Een groot aantal categorieën met de terminus a quo 1940 blijkt immers zonder meer ter vernietiging te zijn voorgesteld. Gelet op het door de ontwerp-lijst bestreken beleidsterrein had de Raad gaarne gezien, dat in het bijzonder de wijze waarop dit criterium is gehanteerd, explicieter zou zijn verantwoord. Hij pleit er dan ook met klem voor, dat dit aspect alsnog nadrukkelijk bij de feitelijke selectie zal worden betrokken. Tot waarborg daarvan dient, overeenkomstig het bepaalde in artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995, alsnog een voorziening aan de lijst te worden toegevoegd.
- 4.2.3. In de Toelichting op de lijst wordt expliciet vermeld, dat "voor onderzoeksgegevens (..) in het algemeen geldt dat de

vernietigingstermijn is vastgesteld op 10 jaar na afsluiting van het onderzoek, tenzij:

- het taken/onderzoeken betreft die vallen onder de Wet op de Geneesmiddelenvoorziening, de Diergeneesmiddelenwet en de Bestrijdingsmiddelenwet;
- het gegevens betreft die jaarlijks worden verzameld door het RIVM, een lange termijn beeld geven en niet in rapporten worden opgenomen.

In het driehoeksoverleg is overeengekomen dat, alvorens tot daadwerkelijke vernietiging van de documentaire neerslag wordt overgegaan, een laatste check bij het betrokken laboratorium plaatsvindt.”

Pagina

5

Ons kenmerk

arc-97.6849/1

Hoewel de Raad, behoudens hierna in §5 te maken specifieke opmerkingen, hiermede kan instemmen, vraagt hij zich af of onder het begrip “onderzoeksgegevens” ook “resultaten van onderzoek” zijn begrepen. In het algemeen - in eerdere adviezen heeft hij dit reeds laten blijken - staat hij op het standpunt, dat in ieder geval de eindresultaten van onderzoek (verslagen, rapporten e.d.) dienen te worden bewaard. Het komt hem voor, dat dit aspect nader moet worden onderzocht en in ieder geval bij de feitelijke selectie dient te worden betrokken.

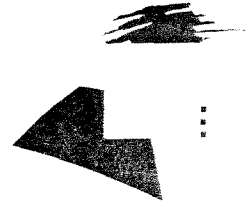
Voor wat betreft de praktische hanteerbaarheid van de lijst is de Raad er overigens, ter betere waarborging van de effectiviteit ervan, voorstander van dat bij de desbetreffende categorieën in de lijst steeds wordt verwezen naar de in bovenaangehaald citaat bedoelde afspraak.

4.3. *De waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit bedoelde belangen*

Voor wat betreft de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria gaat de Raad er van uit, dat *het administratieve belang*, omvattende de aspecten ‘verantwoording en bedrijfsvoering’, in het driehoeksoverleg, waaraan ook door representanten van de desbetreffende zorgdrager is deelgenomen, genoegzaam is gewaardeerd. In gelijke zin neemt hij aan, dat ook met *het belang van de recht- en bewijszoekenden* voldoende rekening is gehouden.

De Raad steunt daarbij mede op hetgeen in het verslag van het driehoeksoverleg is medegedeeld over de wijze, waarop deze belangen zijn gewaardeerd. Daaruit blijkt, dat bij die waardering specifieke aspecten zijn betrokken, welke in bepaalde gevallen zelfs hebben geleid tot meer gedifferentieerde vernietigingstermijn of tot een keuze voor blijvende bewaring van de desbetreffende archiefbescheiden.

Eveneens kan de Raad in beginsel instemmen met de algemene wijze waarop in het kader van de toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde - criteria *het belang*

van het historisch onderzoek is gewaardeerd. Voor wat betreft de toepassing in meer specifieke zin verwijst hij in de eerste plaats naar hetgeen hij reeds in § 4.2. heeft opgemerkt. Voor het overige verwijst de Raad naar de volgende paragraaf.

5. *De categorieën 'handelingen' van de ontwerp-lijst*

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en aanbevelingen heeft de Raad de verschillende categorieën 'handelingen' in de ontwerp-lijst bezien. Dit geeft hem aanleiding tot de navolgende daarop toegespitste opmerkingen. Het moge overigens duidelijk zijn, dat deze niet kunnen worden opgevat als een concrete en exclusieve vertaling van die algemene aanbevelingen over het ontwerp.

Pagina

6

Ons kenmerk

arc-97.6849/1

Categorieën 26, 27, 30 en 31

In deze categorieën wordt voorgesteld de administratieve neerslag van handelingen met betrekking tot de uitvoering van diverse metingen e.d. betreffende de toestand van de volksgezondheid en het milieu te vernietigen.

De Raad conformeert zich evenwel aan het, naar aanleiding van de openbare terinzagelegging binnengekomen, commentaar, dat het bij deze categorieën weliswaar gaat "om routinehandelingen, maar de hieruit afkomstige gegevens bevatten zeer waardevolle informatie. Wie t.z.t. onderzoek wil doen naar de toestand van het Nederlandse milieu, is op dit soort basisgegevens aangewezen". Terecht wordt er daarbij naar zijn mening ook op gewezen, dat het archief van het RIVM de plaats is, waar men deze gegevens behoort aan te treffen.

De Raad is daarom in beginsel van oordeel, dat de in bovenaangehaalde categorieën bedoelde neerslag dient te worden bewaard. Wel dient nader te worden onderzocht of daarbij wellicht volstaan kan worden met de bewaring van de eindverslagen e.d. van de verschillende metingen. In dit verband te beantwoorden vragen zijn in ieder geval of die rapporten daadwerkelijk zijn opgemaakt en bij het RIVM berusten en of die rapporten als een zodanige geaggregeerde samenvatting van de basisgegevens kunnen worden beschouwd, dat bewaring van die basisgegevens zelf weinig zinvol is.

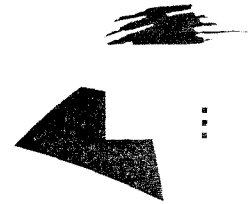
Categorieën 61 tot en met 64

In vorenbedoeld commentaar wordt gewezen op het mogelijk belang voor toekomstig historisch onderzoek van de in deze categorieën bedoelde administratieve neerslag van handelingen met betrekking tot het verrichten van onderzoek respectievelijk het opstellen van adviezen op het terrein van de diergenees- en bestrijdingsmiddelen.

Met referte aan het pleidooi in dit commentaar, dat inzage in de desbetreffende stukken op deze vraag uitsluitel kan bieden, adviseert de Raad dit aspect nadrukkelijk te betrekken bij de feitelijke selectie van de in deze categorieën bedoelde stukken.

Categorie 66

Deze categorie heeft betrekking op "het verrichten van onderzoek naar het voorkomen, de toepassing en de verspreiding van stoffen en

preparaten die wegens hun mogelijke effecten op mens of milieu in het bijzonder aandacht behoeven". De neerslag van deze handeling wordt, blijkens het voorstel, vernietigbaar geacht.

Ook bij deze categorie volgt de Raad de opvatting van het externe commentaar, dat deze neerslag het bewaren waard is, zeker als deze zó mag, zo niet moet worden uitgelegd, dat bedoelde onderzoeken ook gegevens hebben opgeleverd over de "effecten op mens en milieu" zelf. Niettemin kan ook hier de vraag worden gesteld of de basisgegevens zelf zouden moeten worden bewaard dan wel volstaan kan worden met de eindverslagen. Dit dient in gelijke zin, zoals hierboven onder de rubriek 'categorieën 26, 27, 30 en 31' is gesteld, nader te worden onderzocht.

Pagina

7

Ons kenmerk

arc-97.6849/1

Categorie 67 tot en met 71

In deze categorieën worden onderzoeken resp. adviezen genoemd met betrekking tot "producten vallend onder de Warenwet" respectievelijk "producten vallend onder de Vleeskeuringswet". Onder verwijzing naar hetgeen hieromtrent in meergenoemd extern commentaar wordt opgemerkt, meent de Raad, dat de op onderzoeken betrekking hebbende neerslag (categorieën 67, 69, 70, 71) op gelijke wijze, als hierboven onder de rubriek 'categorieën 26 e.v.' is bepleit, dient te worden bewaard.

Voor wat betreft de in categorie 70 bedoelde adviezen pleit de Raad voor bewaring zonder meer, omdat hij het van belang acht dat ook de neerslag betreffende de genesis van deze adviezen wordt bewaard.

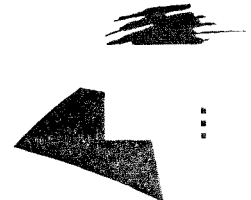
Categorieën 72 tot en met 74

Deze categorieën hebben betrekking op diverse aangelegenheden betreffende de kwaliteit van het drinkwater. Voor zover daarbij sprake is van onderzoeken naar deze kwaliteit (categorieën 73 en 74), meent de Raad met referentie aan het externe commentaar op dit punt, dat de bewaring van de desbetreffende neerslag op analoge wijze, als hierboven onder rubriek 'categorie 26 e.v.' is bepleit, dient te geschieden. De neerslag van categorie 72, betrekking hebbend op adviezen, dient, zo meent hij, integraal te worden bewaard.

Categorieën 77 tot en met 84

In deze categorieën zijn verschillende handelingen beschreven met betrekking tot onderzoek op het terrein van de "surveillance van gezondheidsbedreigingen".

In tegenstelling tot het voorstel de neerslag van deze handelingen te vernietigen is de Raad, in navolging van de argumentatie op dit punt in het externe commentaar, van oordeel, dat die neerslag voor bewaring in aanmerking dient te komen. Anders dan hiervoor bepleit, meent hij, dat in het concrete geval - naast de eindverslagen - ook de basisgegevens moeten worden bewaard. De Raad pleit er dan ook voor, dat in de concept-lijst de vernietigbaarheid van de onderhavige neerslag principieel wordt gewijzigd in de bewaring ervan. Mocht evenwel bij de feitelijke selectie van de desbetreffende stukken blijken, dat de basisgegevens ten opzichte van de eindverslagen geen "substantiële meerwaarde" bevatten, zou nader kunnen worden bezien of bewaring van die gegevens zinvol is. Het ware raadzaam om deze mogelijkheid tot het nemen van een nadere

beslissing in de lijst bij de hierboven genoemde categorieën nadrukkelijk op te nemen, opdat zo'n nadere beslissing ook een afdoende juridische grondslag heeft.

Voor wat betreft categorie 83 ("Het verrichten van diagnostisch onderzoek dat niet elders in Nederland kan worden uitgevoerd") merkt de Raad nog op, dat in verband met het kennelijk uitzonderlijke karakter van dit soort onderzoek in ieder geval een overzicht van de desbetreffende soorten onderzoeken moet worden bewaard.

Categorie 87

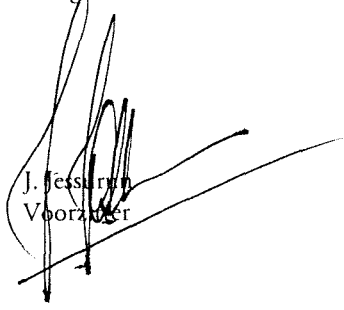
In deze categorie wordt de neerslag van de handeling "het voorbereiden en uitvoeren van de productie en aflevering van vaccins" vernietigbaar gesteld. Onder verwijzing naar hetgeen hij in § 4.2.2. van dit advies over de toepassing van selectie criterium 9 heeft opgemerkt en met referentie aan hetgeen het extern commentaar op dit punt vermeldt, is de Raad van oordeel, dat bij de feitelijke selectie van deze neerslag bijzondere aandacht moet worden gegeven aan, lees terughoudendheid moet worden betracht met die uit de periode van WOII.

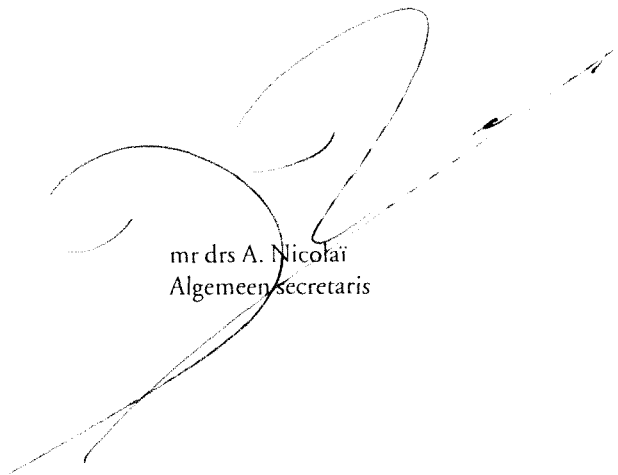
Pagina
8
Ons kenmerk
arc-97.6849/1

6. *Advies*

De Raad adviseert u om, alvorens van uw kant aan de vaststelling van de onderhavige selectielijst archiefbescheiden mede te werken, te bevorderen, dat dit ontwerp overeenkomstig bovenstaande aanbevelingen wordt aangepast.

Hoogachtend,

J. Hesselink
Voorzitter

mr drs A. Nicolai
Algemeen secretaris